

ZŁOTE SZKOŁY



NARODOWY
BANK POLSKI

IV EDYCJA PROGRAMU NBP

**POLSKI ZŁOTY
W OBIEGU OD 100 LAT**

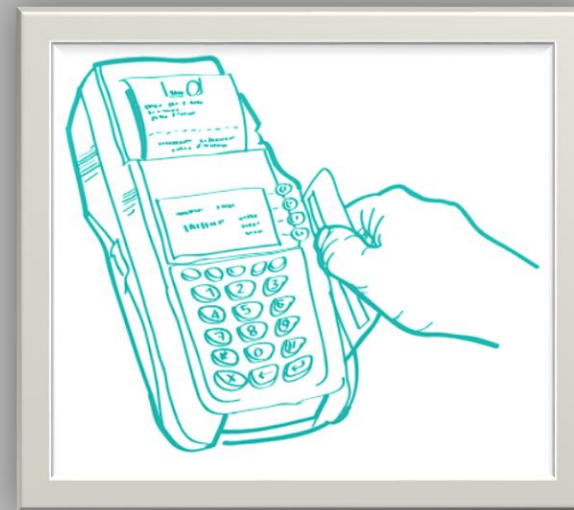
NBP i jego funkcja emisyjna

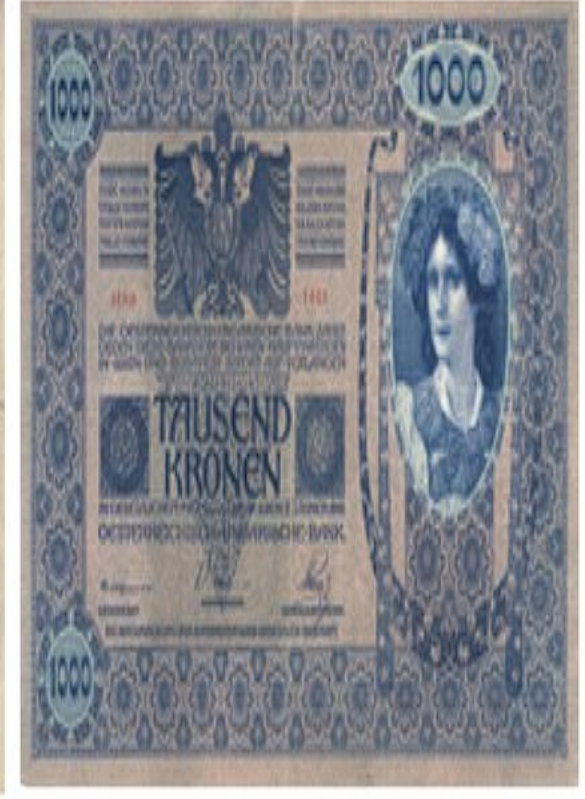
DEBATA

TRADYCYJNALIŚCI



NOWOCZEŚNI





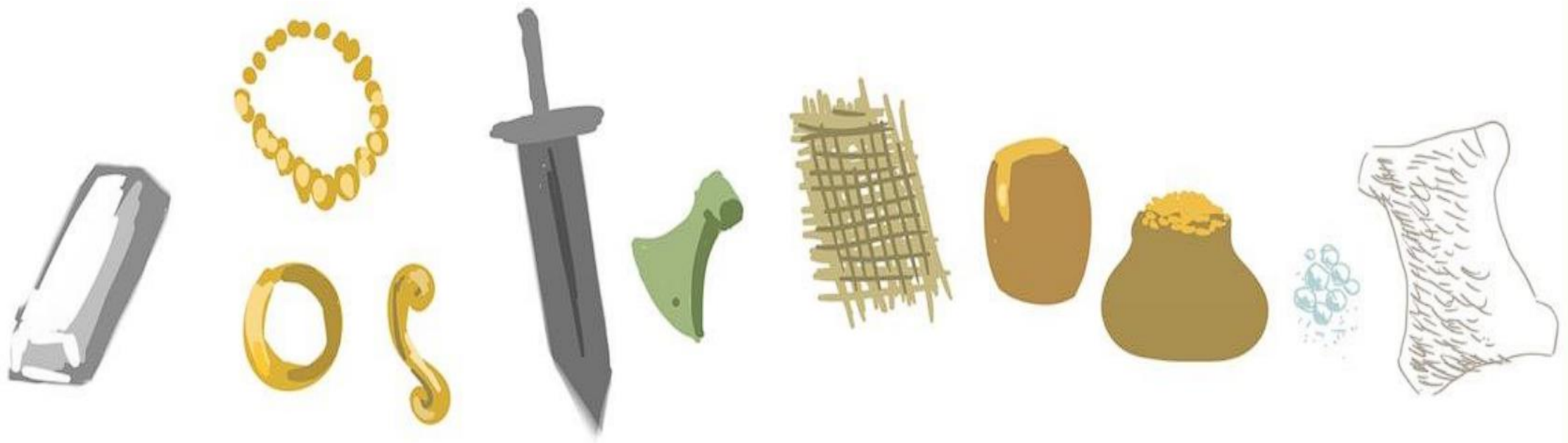
- ½ marki polskiej, strona przednia, emisja z 9.12.1916 – 1917, seria I („Zarząd jeneral-gubernatorstwa warszawskiego”). Na banknocie widnieją podpisy: von Kries, Ueberschaer, von Conrad. Zbiory NBP

- ½ marki polskiej, strona przednia, emisja z 9.12.1916 – 1917, seria II („Zarząd General-Gubernatorstwa Warszawskiego”). Zbiory NBP

- 100 marek, Cesarstwo Niemieckie, 17.04.1903 r. Zbiory NBP

- 1000 koron, Monarchia Austro-Węgierska, 2.01.1902 r. Zbiory NBP

Płacidła na ziemiach polskich





- 500 marek polskich, strona odwrotna, emisja z 15.01.1919 r. Zbiory NBP



- 100 marek polskich, emisja z 15 lutego 1919 r. Na przedniej stronie banknotu wizerunek Tadeusza Kościuszki – polskiego bohatera narodowego, jednego z najczęściej portretowanych na banknotach polskich w XX w. Podczas insurekcji 1794 r. Kościuszko pełnił funkcję Najwyższego Naczelnika Siły Zbrojnej Narodowej, był także uczestnikiem wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Podobizna Tadeusza Kościuszki widniała na kilku innych nominałach biletów markowych (½ marki, 5, 10, 20, 1000 oraz 5000 marek polskich) wyemitowanych w latach 1919–1920. Zbiory NBP



- 500 marek polskich, strona przednia, emisja z 15.01.1919 r. Na banknocie widnieją podpisy polskiej dyrekcji PKKP: S. Karpińskiego i Z. Chamca oraz Głównego Skarbnika: M. Karpusa. Zbiory NBP



- 500 marek polskich, emisja z 23 sierpnia 1919 r. Wizerunek królowej Jadwigi umieszczono również na banknotach o nominałach: 20 i 5000 marek polskich. Zbiory NBP

- 10 000 000 marek polskich, emisja z 20 listopada 1923 r. Najwyższy w historii nominał na polskim banknocie obiegowym. Zbiory NBP





- Stanisław Karpiński
Fot. Wikipedia Commons



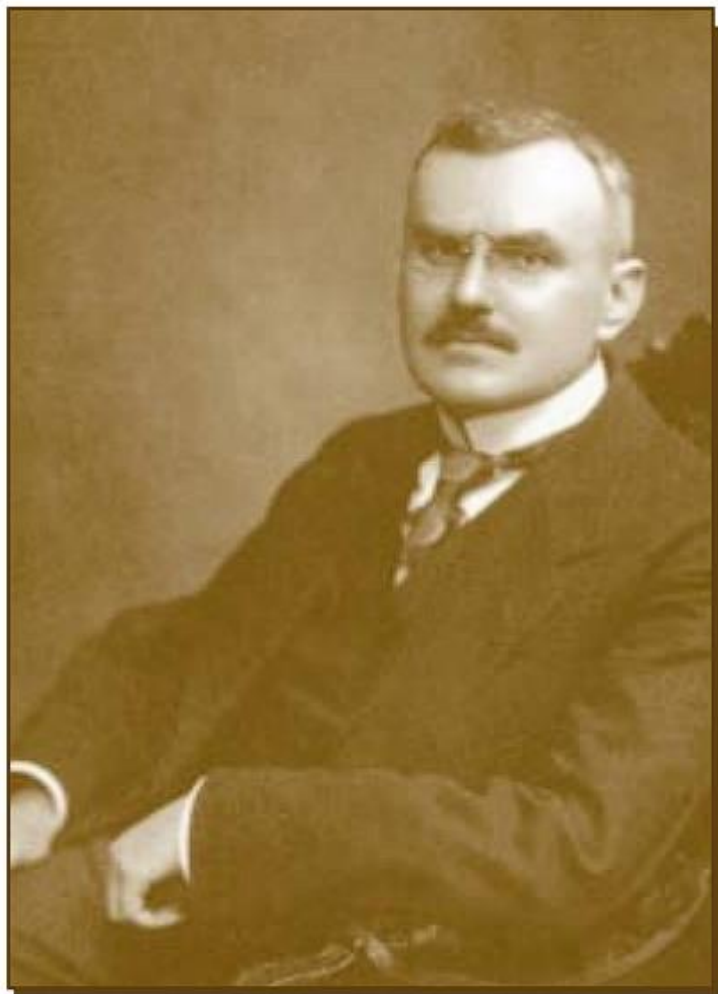
- Zygmunt Chamiec
Fot. Wikipedia Commons



- Józef English
Fot. Wikipedia Commons



- Władysław Grabski. Powołany dwukrotnie na premiera rządu polskiego: 23 VI 1920 r. i 19 XII 1923 r.
Fot. Archiwum rodziny Grabskich



Władysław Grabski, minister skarbu



Tablica upamiętniająca powołanie Banku Polskiego w 1924 r.



Medal z brązu wybity na 100-lecie Banku Polskiego (na awersie podobizna Ksawerego Druckiego-Lubeckiego i Ludwika Jełińskiego)



- Po lewej: Tadeusz Kościuszko – portret. Autor wzoru (staloryt): Antoni Oleszczyński (1794–1879), „Rozmaitości Polskie”, 1829–1833 Źródło: sygn. G.56758, www.polona.pl
Po prawej: Banknot 500 zł, emisja z 28 lutego 1919 r., na przedniej stronie wizerunek Tadeusza Kościuszki. Zbiory NBP



- Po lewej: Książę Józef Poniatowski, litografia Carrier'a wg rysunku A. Maurina, 1834 r. Źródło: J. Skowronek „Książę Józef Poniatowski”, Ossolineum, Wrocław 1984 r. https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Poniatowski_rycina.jpg
Po prawej: Banknot o nominale 5 zł, emisja z 28 lutego 1919 r., na przedniej stronie wizerunek ks. J. Poniatowskiego, na stronie odwrotnej – wizerunek orła wg wzoru z czasów Zygmunta Augusta II. Zbiory NBP



- Na banknocie o nominale 10 zł (emisja z 1919 r.) atrybut boga Merkurego znajduje się na odwrotnej stronie biletu, wyznaczając oś symetrii. W szacie graficznej tego banknotu zilustrowano kompozycję wyobrażeń: handlu (laska-kaduceusz), rolnictwa (róg obfitości z owocami) i przemysłu (koło zębate). Zbiory NBP



- 10 zł, moneta bita w złocie z wizerunkiem Bolesława Chrobrego, 1925 r. Projekt: Zofia Trzczińska-Kamińska. Moneta upamiętniała 900. rocznicę koronacji Chrobrego. Zbiory NBP



- 10 zł, 20 lipca 1929 r., projekt: Zdzisław Eichler
Zbiory NBP



Nasz zbawca.

Na bok wszystko, co nędzne, co szachrajskie, podle,
 Wszystko, co na złodziejską nlepione modłę,
 Wszystko, co w Polsce biedę tworzyło i nędzę.
 Ja, ZŁOTY, pędzę.

Monety groszowe w II RP



1 grosz, 2 i 5 groszy,
brąz/mosiądz, 1923 r.,
proj. W. Jastrzębowski.
Zbiory NBP



Mennica Państwowa w Warszawie - hala maszyn
do tłoczenia monet, lata 30. XX w. NAC



10, 20 i 50 groszy, 1923 r., nikiel,
proj. W. Jastrzębowski. Zbiory NBP

Monety złotowe w II RP



1 złoty, srebro, 1924 r. proj. T. Breyer. Zbiory NBP



Mennica Państwowa w Warszawie – sortownia monet, lata 30. XX w. NAC



5 złotych, srebro, 1928 r.,
proj. E. Wittig;
10 złotych, srebro, 1932 r.,
proj. A. Madeyski.
Zbiory NBP

Monety złotowe w II RP – próbne i okolicznościowe



100 złotych, srebro, próba, 1925 r.,
proj. S. Szukalski. Zbiory NBP



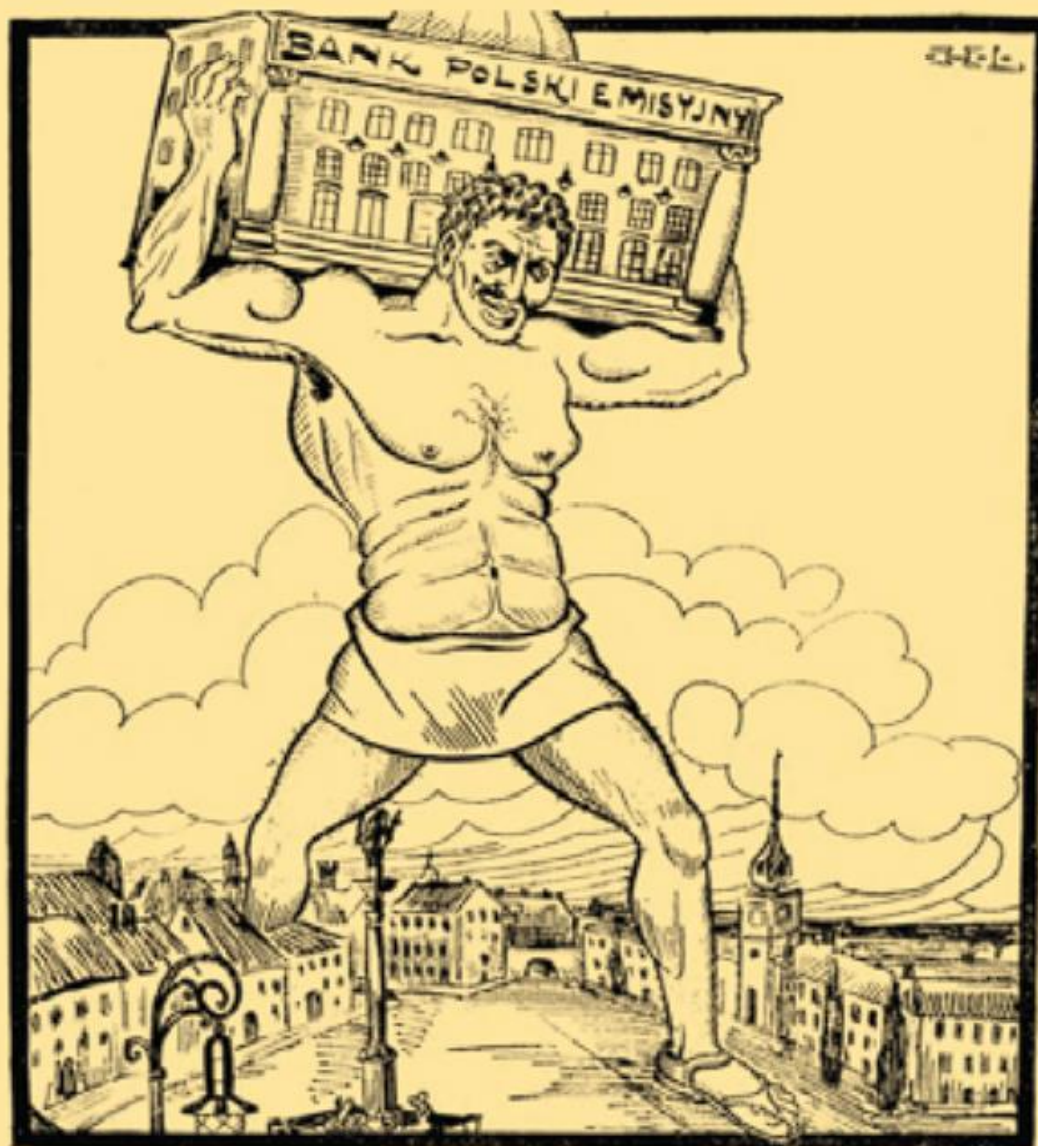
10 złotych, złoto, 1925 r., proj. Z.
Trzcńska-Kamińska. Zbiory NBP



10 złotych, srebro, próba, 1934 r., moneta-klipa z
odwzorowaną monetą okolicznościową – 10 złotych z 1934 r.,
proj.: S. Ostrowski. Zbiory NBP



Liczenie monet w mennicy. Zbiory NAC



W przededniu otwarcia Banku Emisyjnego.

Herkules — A teraz wszystko co ciemne, co nędzne, co na zgubę Polski czycha, zginąć musi, bo go tym gwałtem zdrurguję.



Oto mądry człowiek.

— Precz odemnie, śmiecie. Lecę do P. K. O. po akcje Banku Emisyjnego, jedyne, godne przezornego Polaka.

Reforma walutowa 1950



Rys.1

Rys. 1. 100 zł, Polska, 1948 r.



Rys.2

Rys. 2. 500 zł, Polska, 1948 r.

Denominacja (1995)



Rys.1

Rys. 1. 20 tys. zł, Polska, 1989 r.

Rys. 2. 1 mln zł, Polska, 1993 r.



Rys.2



Rys.3

Rys. 3. 100 zł, Polska, 2009 r.

Rys. 4. 2 zł, Polska, 2015 r.



Rys.4



3 FUNKCJE NBP



Co robi NBP w zakresie obrotu gotówkowego?

wprowadza do obiegu banknoty i monety

składa zamówienia na produkcję banknotów i monet u producentów

przechowuje i dystrybuuje banknoty i monety

weryfikuje autentyczność oraz jakość obiegową znaków pieniężnych

wymienia uszkodzone znaki pieniężne

ma prawo wycofywać z obiegu banknoty lub monety

zajmuje się niszczeniem znaków pieniężnych nienadających się do obiegu

Droga gotówki z banku centralnego do portfela



Uczestnicy obrotu gotówkowego i ich rola



Bank
Centralny



Banki



Firmy CIT



Operatorzy
sieci
bankomatów



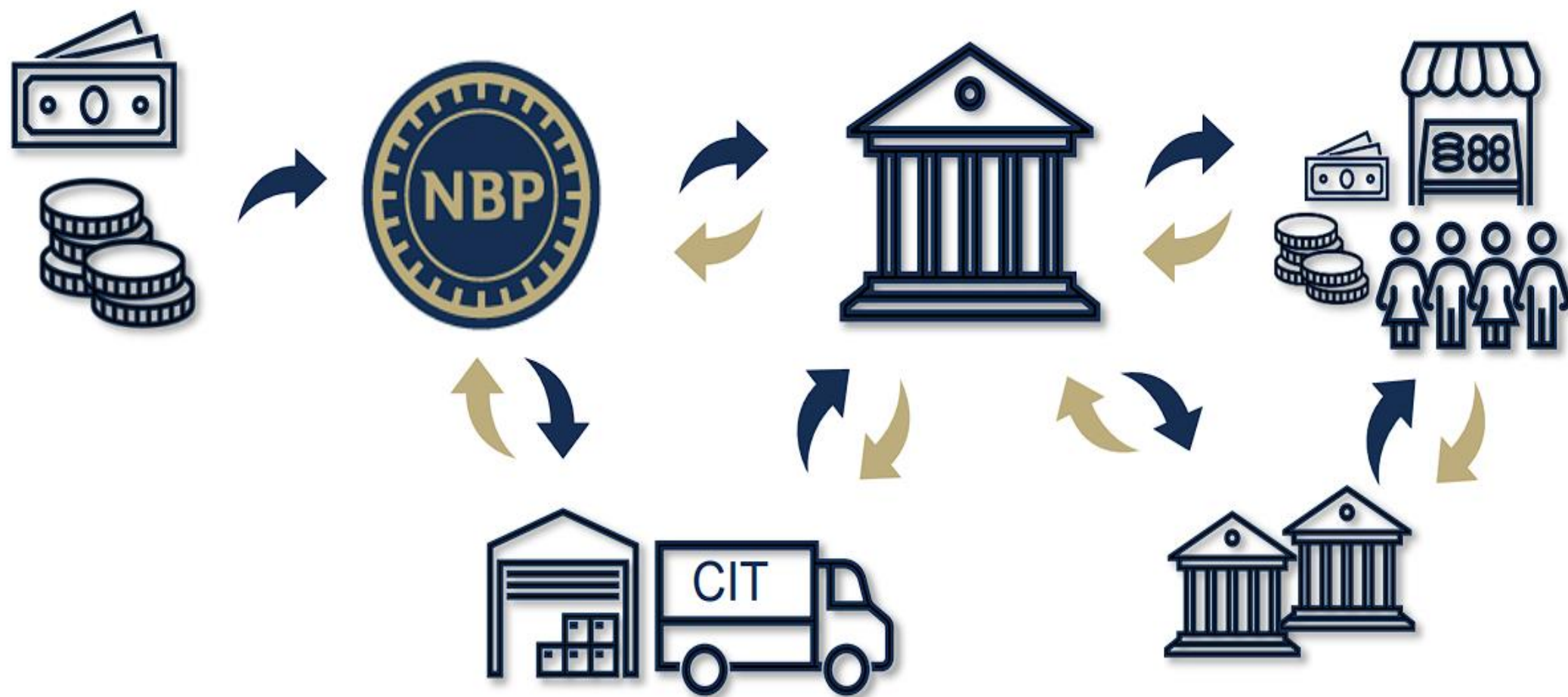
Sieci
handlowo-
usługowe



Konsumenci



Podróż tam i z powrotem



Ile gotówki jest w obiegu?



wartość gotówki w obiegu

377,19 mld zł



banknoty

2,98 mld sztuk



monety

22,73 mld sztuk

Co zrobić z uszkodzonym banknotem?



Banki

100% wartości nominalu

ponad 75%
pierwotnej
powierzchni w
jednym
fragmencie

lub

nie więcej niż
dziewięć części
stanowiący w
całości 100%
powierzchni

od 45% do 75%
pierwotnej
powierzchni w
jednym
fragmencie

50% wartości nominalu



Oddziały NBP

100% wartości nominalu

zniszczone lub
zużyte monety

lub

dwa rozłączone
elementy
(rdzeń i
pierścień),
jeżeli pochodzą
z monety o tej
samej wartości
nominalnej.

jeden element
(rdzeń lub
pierścień).

50% wartości nominalu



Centrala NBP

Przykłady uszkodzeń środków pieniężnych



Przykłady uszkodzeń środków pieniężnych



Źródło: Zarządzenie nr 19/2016 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 sierpnia 2016 r.

Jaka gotówka nie podlega wymianie?



Dlaczego konsumenci wybierają gotówkę?



Daje swobodę i niezależność

Nie wymaga udziału pośredników, dodatkowego sprzętu, ani elektroniki



Chroni prywatność

Zapewnia poszanowanie prawa do ochrony prywatności, danych i tożsamości



Jest dobrze zabezpieczona

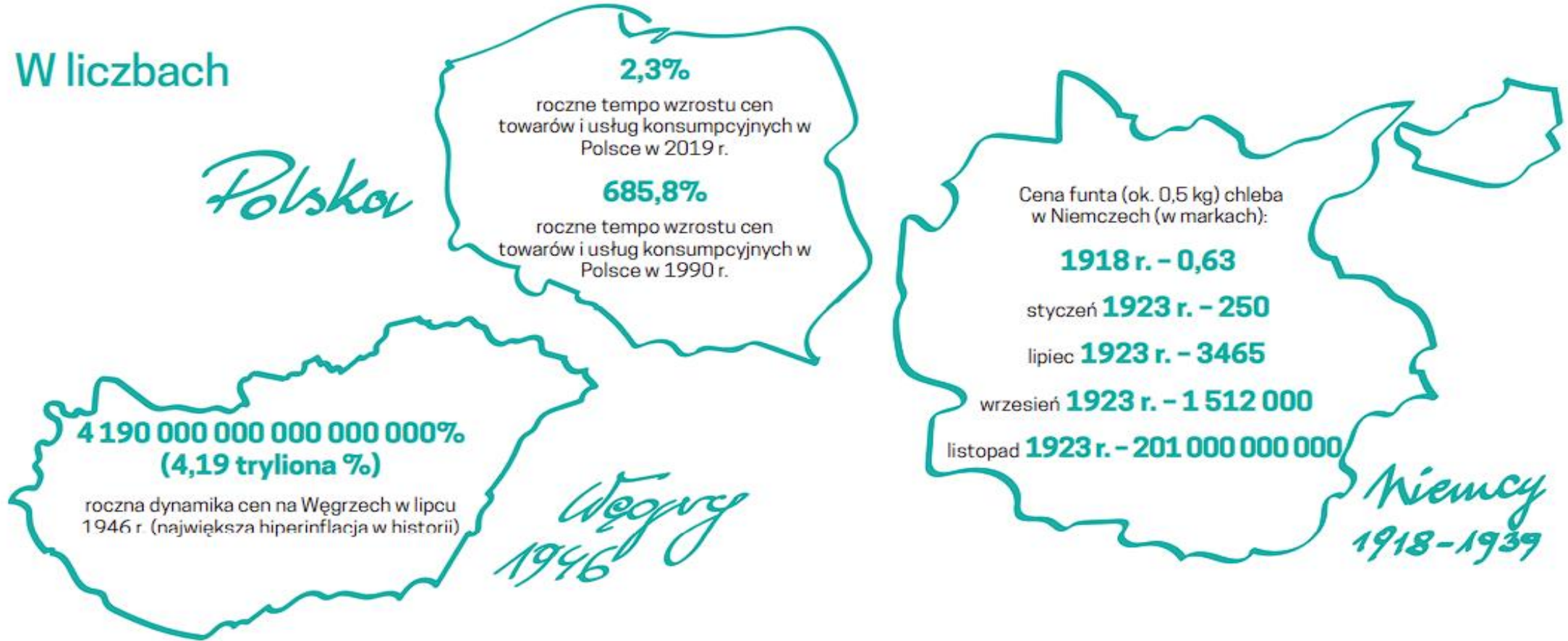
Jest odporna na cyberprzestępstwa, oszustwa i fałszowanie



NARODOWY BANK POLSKI

Stabilność cen – na czym polega i dlaczego jest ważna?

W liczbach



Zabezpieczenia banknotów



Nitka zabezpieczająca



Farba zmienna optycznie



Farba opalizująca



Mikrodruki

Zabezpieczenia banknotów



Efekt kątowy



Znak wodny



Recto-verso



Nitka zabezpieczająca



50

1



PIĘCDZIESIĄT ZŁOTYCH

NARCIOWY
BANK
POLSKI



WARSZAWA
8 GRUDNIA 2017

PREZES

GLÓWNY
SKARBNIK

BL9716741

WZOR

2

6

50

4

3

5

7



BL9716741

DEL. A. HEIDRICH SC. J. MOORE

NARODOWY BANK POLSKI

50

4

2

1

SPECIMEN

CASMIRVS

BANKNOTY EMITOWANE PRZEZ
NARODOWY BANK POLSKI
SĄ PRAWNYM ŚRODKIEM
PŁATNICZYM W POLSCE

50

PIĘDZIESIĄT
ZŁOTYCH

NBP

PWPW

W liczbach



2987,5 mln szt.

liczba banknotów w obiegu w Polsce na koniec III kwartału 2023 r.



44,9 mln

tyle kart płatniczych znajdowało się na rynku polskim na koniec II kwartału 2023 r.



21,8 tys

liczba bankomatów w Polsce na koniec II kwartału 2023 r.



21 685,7 mln szt.

liczba monet w obiegu w Polsce na koniec III kwartału 2023 r.



2,5 mld

liczba transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w Polsce na koniec II kw. 2023 r.



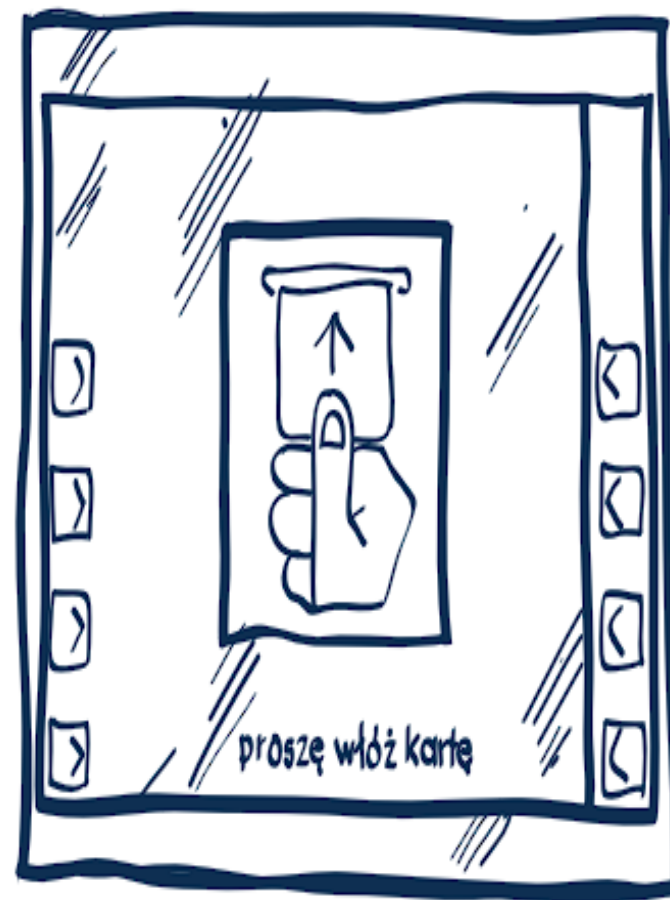
155,8 mln

transakcji wypłat z bankomatów na koniec II kwartału 2023 r.

W liczbach*

Liczba bankomatów regularnie maleje. W ciągu **2020 roku** spadła prawie o **900**, zaś w trzech kwartałach 2021 o **473**. Przez lata sieć takich urządzeń rosła, osiągając, wg danych rocznych, najwyższy poziom wynoszący **23 443 sztuk** na koniec **2016 r.** Od 2017 r. widać systematyczny spadek. Łącznie w okresie **2017-2020** zlikwidowano **1614** maszyn, co oznacza prawie **7%** ubytek bankomatów w Polsce w okresie ostatnich czterech lat. Obserwowany jest trend automatyzacji usług, w tym zastępowanie oddziałów świadczących usługi gotówkowe urządzeniami umożliwiającymi klientowi np. wpłatę środków.

*Narodowy Bank Polski - Internetowy Serwis Informacyjny (nbp.pl)







Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni – Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka”, rewers



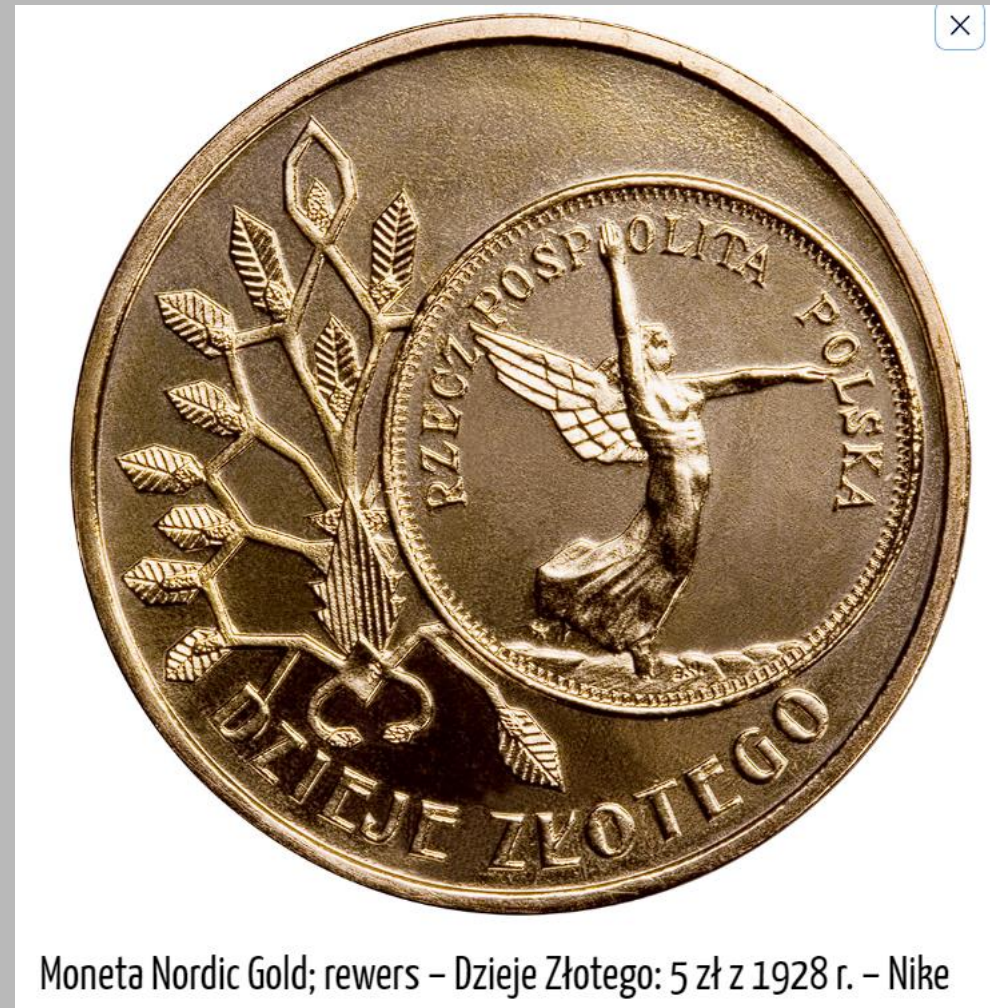
Pamięci Rodziny Ulmów, 50 zł, rewers



Mjr Henryk Dobrzański „Hubal”, rewers



Srebrna moneta okolicznościowa; awers –



Moneta Nordic Gold; rewers – Dzieje Złotego: 5 zł z 1928 r. – Nike



Polskie banknoty obiegowe – Banknot o nominale 20 zł, awers



Srebrna moneta okolicznościowa; rewers – Dzieje złotego: 10 zł z 1932 r.



Banknoty „Miasta polskie”. Seria, która nie trafiła do obiegu



Banknoty „Miasta polskie”. Seria, która nie trafiła do obiegu



Banknoty „Miasta polskie”. Seria, która nie trafiła do obiegu







Dane kart (szyfrowanie TLS)

